

ԿՐՕՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

**Տ. ԱՐՇԱԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԻ ՔԱՐՈՋԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
ԽԱՉՎԵՐԱՑԻ ՏՈՆԻ ԱՌԻԹՈՎ**
(13 սեպտեմբերի, 2015 թ.)

Յանուն Հոր և Որդույ և Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

**«Խաչն յայտ առնէ զխաչեցելոյն...»:
Եզնիկ Կողբացի**

Սիրելի քույրեր և եղբայրներ,

Այս խոսքերը պատկանում են մեծավաստակ մատենագիր և քրիստոնեության ջերմեռանդ ջատագով Եզնիկ Կողբացուն՝ անհատ, որ եղավ հմուտ քարոզիչ, հավատքի պաշտպան, Քրիստոսի «ընտիր անոթ», որի մեծ վաստակը Եկեղեցու գորացման ու հավատքի պաշտպանության գործում դուրս-ինչ չի խամրել տասնհինգդարյա հեռավորությունից: Նվիրյալ վարդապետը ահա այսպես է բանաձևելու խաչի վերաբերյալ իր ըմբռնումները. «Խաչը հայտարարում է Խաչյալի մասին»:

Այսօր Խաչվերացն է՝ Սուրբ Խաչին նվիրված մեծագույն տոնը, որը հատուկ ընդգրկված է շարքում այն հինգ տոների, որոնք ընդունված է կոչել Մեծ կամ Տաղավար տոներ: Ավանդաբար Սուրբ Խաչի տոնը մեր ժողովուրդը նշում է մեծ ոգևորությամբ՝ Խաչի անունը կրող եկեղեցիներ ուխտագնացություն կատարելով և հաճախ նաև ընտանեկան խնջույքներ կազմակերպելով: Դարեր շարունակ հոգևոր անհուն ուրախությամբ հաղորդակցվում ենք այս հաղթանակին, որ Քրիստոս ունեցավ մահվան նկատմամբ: Այս հաղթանակի տոնախմբության մեջ անգամ, սակայն, չենք

մոռանում այն գինը, որ վճարվեց այդ հաղթանակին հասնելու համար: Երբ փառաբանում ենք խաչը, մեր մտապատկերում ուրվագծվում է այն տառապալից ճանապարհը, որն անցավ մեր Տեր Հիսուս Քրիստոս՝ մեր փրկության համար: Խոսում ենք խաչի մասին՝ մտածելով Խաչյալի մասին եւ անդրադառնում այն չարչարանքներին, որ Տերը կրեց խաչի վրա, երբ անարգվեց ու նվաստացվեց շատերի կողմից, պատվեց փշե պսակով եւ խոցվեց գեղարդով: Հիշում ենք նաեւ Սիմոն Կյուրենացուն, ով հարկադրաբար տարավ խաչը դեպի Գողգոթա, որի վրա գամվեց Փրկիչը... հիշում ենք Խաչյալի ծնողներին՝ Հովսեփին ու Մարիամին, հիշում ենք ուրացումը աշակերտների: Հիշում ենք, որ երբ Տերը լքված՝ խաչի տառապալից ճանապարհին էր անցնում, մի քանիսն էին միայն, որ քաջություն ունեցան խոստովանելու իրենց՝ Քրիստոսի աշակերտ լինելը:

Եւ այսօր, այս պատկերների առջև անդրադառնում ենք, որ հավատալ Աստծուն չի նշանակում սոսկ ընդունել Նրա գոյության փաստը, հավատալ Աստծուն նշանակում է հանձն առնել խաչի տառապանքները, հանձն առնել այն զոհողությունները, որոնք վճարեց Քրիստոս մարդկության փրկության համար: Այլ խոսքով՝ հավատալ նշանակում է խաչակից լինել Քրիստոսին, տառապանքների մեջ, զրկանքների մեջ, հոգեկան այնպիսի վիճակներում, երբ թվում է, թե անգամ Աստված է լքել քեզ, պահպանել հավատարմությունը Քրիստոսի խաչին եւ առաքելությանը:

Այսօր ժամանակները փոխվել են, մարդը դարձել է հարմարավետության սիրահար, ընդլայնվել են մարդկային հնարավորության սահմանները: Այն ճանապարհը, որը դարեր առաջ մարդիկ հաղթահարում էին տարիներով, այսօր գիտական, տեխնիկական առաջընթացը հնարավորություն է ստեղծում կտրել մի քանի ժամում, սակայն մարտահրավերները, դուք էլ կվկայեք, սիրելի՛ քույրեր ու եղբայրներ, հաճախ նույնն են, նույնն են գայթակղությունները, նույնն է նյութապաշտության մրցավազքը, նույնն է եսասիրությունը, նույնն է ամբարտավանությունը: Նույնն են նաեւ գայթակղությունները ընտանիքում. երբեմն զավակները անարգում են իրենց ծնողներին, ծնողները՝ արհամարհում զավակներին, եղբայրները ուրանում են իրենց եղբայրներին: Սակայն այս ամենի հետ անփոփոխ է Տիրոջ պահանջը մարդկանցից, անփոփոխ են Ավետարանի պատվիրաններն ու սկզբունքները: Ավետարանը եւ Տիրոջ պատվիրանները չեն կարող փոխվել եւ հարմարեցվել ժամանակի պայմանականություններին, օրենքներին ու բարքերին: Ավետարանը Տիրոջ խոսքն է, եւ բացարձակ է նրա ճշմարտությունը. դրա համար է ասված՝ երկինքն ու երկիրը կանցնեն, բայց Աստծո

խոսքը երբեք ու երբեք չի անցնի, բարքերը, մտածումները կփոխվեն, սակայն Տիրոջ պատվիրանները կմնան հավետ ու հավերժական: Աստվածային խոսքի եւ պատվիրանների խորհրդանիշը խաչն է: Խաչի նկատմամբ մեր վերաբերմունքն այլեւս նույնականացված է Տիրոջ հետ, ինչպես Եզնիկ Կողբացին է նշել՝ խաչը հայտարարում է Խաչյալի մասին: Եւ այսօր մենք տոնախմբում ենք նաեւ Խաչյալի հաղթանակը, որն իրապես հաղթանակ է մահվան նկատմամբ:

Մահվան նկատմամբ վախը ուղեկցում է մարդուն ողջ կյանքի ընթացքում: Մենք մշտապես այդ վախի ազդեցության տակ ենք, վախն է գերիշխում մեր բոլոր գործողություններում, սակայն խաչը՝ Քրիստոսի հաղթանակը մահվան նկատմամբ, եկավ մահն ընկճելու, մահվան տագնապը մեզանից հեռացնելու:

Այսօր, սիրելի՛ քույրեր ու եղբայրներ, մաղթում եմ, որ այս հաղթանակի զգացումը մշտապես ուղեկից լինի մեզ, եւ մենք հիշենք, որ պատկանում ենք Աստծուն, պատկանում Նրան, Ով ի գործ է մահը չեզոքացնելու, մահը դատապարտելու մահվան, Ով ի գործ է մեզ նույնպես մասնակիցը դարձնելու մահվան նկատմամբ հաղթանակի շքերթին: Մեր ժողովուրդն ու Եկեղեցին ողջ պատմությունը դարձրել են մահվան նկատմամբ հաղթանակ. մենք վերապրել ենք բազմաթիվ փորձություններ, վերապրեցինք նաեւ մեծագույն փորձությունը Ցեղասպանության, որի 100-րդ տարելիցն ենք ոգեկոչում, եւ այդ հաղթանակի զգացումով ու դրա գիտակցմամբ է, որ շարունակում ենք մեր երթը: Ընդամենը երկու շաբաթ հետո, որպես այդ հաղթանակի շոշափելի վկայություն, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հանդիսապետությամբ կատարելու ենք մահվան դեմ հաղթանակի խորհրդանիշերից մեկի՝ սրբալույս Մյուռոնի օրհնության արարողությունը: Սրբալույս Մյուռոնը աղոթքով բաշխվելու է մեր ողջ ժողովրդին՝ այն հավատով, որ պետք է հաղթվեն մահեր՝ ինչպես մկրտության արարողության ընթացքում յուրաքանչյուր հայորդու դրոշմի ժամանակ հնչեցվում է. «...թող այս Մյուռոնը լուսավորի քո աչքերը, որպեսզի երբեք մահ չտեսնես»:

Թող Աստված խաչի խորհրդով զորացնի մեզ եւ մասնակիցը դարձնի մահվան նկատմամբ Քրիստոսի հաղթանակի շքահանդեսին՝ այժմ եւ հավիտյանս հավիտենից:

Շնորհք, սէր, խաղաղություն ընդ ձեզ եւ ընդ ամենեւնուն. ամէն:

